

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.745/2011/10.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2011. november 23-án és 2012. január 16-án megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és 2012. január 16-án kihirdette az alábbi

végzést:

A több emberen, tizennegyedik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett emberölés bűntettének kísérlete miatt ellen indult büntetőügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2011. július 5. napján kihirdetett 9.B.497/2010/29. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 18.650 (tizennyolcezer-hatszázötven) Ft - a vádlottat terhelő - bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság az első fokú határozatával vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 166.§ (1) bekezdése és a (2) bekezdés f), valamint i) pontjai szerint minősülő, több emberen, tizennegyedik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett emberölés bűntettének kísérletében. Ezért 2 év börtönre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a vádlott büntetése fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható. Kötelezte továbbá a vádlottat 327.252 Ft bűnügyi költség viselésére.

Az ítélet ellen egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, súlyosítás, a börtönbüntetés tartamának felemelése és a korábbi feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének mellőzése érdekében.

Másfelől a vádlott és a védő a büntetés enyhítése céljából éltek jogorvoslattal.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.408/2011/1-II. számú átiratában a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta, ezen túlmenően bizonyítás felvételét, sértett születési anyakönyvi kivonatának, valamint a vádlott elmeállapotáról és egészségi állapotáról készült kiegészítő orvos szakértői vélemények az elsőfokú bíróságtól történő beszerzését indítványozta.

Képviselője a fellebbezési tárgyaláson az első fokú ítélet megváltoztatására, a szabadságvesztés mértékének felemelésére, a kedvezőbb feltételes szabadságra

bocsátásra vonatkozó rendelkezés mellőzésére, egyéb részekben a határozat helybenhagyására tett indítványt.

A másodfokú tárgyaláson a védő elsődlegesen megelőző jogos védelemre hivatkozva a vádlott felmentését, másodlagosan a büntetés enyhítését, a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztését indítványozta.

A fellebbezések nem alaposak.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdés értelmében - figyelemmel az eljárási törvénynek a kiemelt jelentőségű ügyeket tartalmazó XXVIII/A. Fejezetére is - teljes terjedelemben felülbírált, mely során megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárást alapvetően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan súlyú relatív eljárási hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná.

Relatív eljárási szabálysértések azonban történtek, melyek az alábbiakban foglalhatók össze.

A 2010. szeptember 28-i tárgyaláson a vádlott kihallgatása a személyi körülményeire (Be. 117. § (3) bekezdés) nem felelt meg az eljárási törvény rendelkezéseinek. A Be. 117. § (2) bekezdésben írt hallgatási jogra való figyelmeztetést követően ugyanis a vádlott megtagadta a vallomástételt, ezért hozzá kérdéseket intézni a Be. 117. § (4) bekezdésének előírása szerint még a személyi körülményekkel kapcsolatban sem lehetett volna.

Az eljárási szabálysértéssel folytatott tárgyalási bizonyítás eredménye bizonyítékként nem használható fel, mely részbeni megalapozatlanságot is eredményezett. A vádlott betegségei, mozgási lehetőségeinek korlátozottsága a büntetéskiszabást is meghatározó tényező, ezért a megalapozatlanság e körben nem tekinthető jelentéktelennek.

tanú kihallgatása a vádlott távollétében a 2011. május 24-i tárgyaláson szintén nem volt szabályos /23.sz.jkv.2.o./. A vádlott a tárgyaláson szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, de távolmaradását, melyet betegségével és mozgásképtelenségével indokolt, a házastársa bejelentése alapján a bíróság kimentettnak tekintette, mivel szankciót nem alkalmazott és a következő tárgyalást már a vádlott lakóhelyére, tűzte ki. Az eljárási cselekmény idején hatályos Be. 281. § (2) bekezdése alkalmazásának, figyelemmel a vádlott betegségére és az igazolásra, nem volt helye, arra csak akkor kerülhetett volna sor, ha a szabályszerűen megidézett vádlott kimentés nélkül marad távol, s elővezetése eredménytelen. tanúvallomása ezért a bizonyítás részét nem képezheti, mely szintén megalapozatlansági okot jelent, figyelemmel arra, hogy a tanú a vádbeli cselekményről érdemben, részletekbe menően nyilatkozott.

A megyei bíróság ügyfelderítési kötelezettségének csak részben tett eleget. A tényállás, részben a hivatkozott eljárási szabálysértésekből adódóan, a Be. 351. § (2) bekezdés a) pontjában írt okból, felderítetlenség miatt részlegesen megalapozatlan.

Megalapozatlan részben a vádlott személyi körülményeire megállapított tényállás, ezen túlmenően az ítéletnek azon megállapítása, hogy a vádlott a kerítés áram alá helyezéséről kizárólag tájékoztatta, de a szomszédján kívül senkivel sem közölte az eszköz kiépítését. E

fontos körülményre nézve ugyanis nem volt egységes a bizonyítás anyaga. Részben eltért tanúvallomása és tanúk vallomásától, és az ellentéteket az elsőfokú bíróság nem tisztázta körültekintően.

Felderítetlenséget jelentett továbbá, amint a fellebbviteli főügyészség helytállóan hivatkozott rá, hogy a megyei bíróság nem szerezte be gyermekkorú sértett életkorát igazoló születési anyakönyvi kivonatot. Az életkor közokirattal való igazolása az ügyben, figyelemmel a Btk. 166. § (2) bekezdés i) pontja szerinti minősítésre is, mellőzhetetlen.

A Be. 351. § (2) bekezdés a) pontjában írt megalapozatlanság azonban a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételével és az iratok tartalma alapján kiküszöbölhető volt. Az ítéltábla a fellebbezési tárgyaláson megkísérelte a vádlott kihallgatását a személyi körülményeire, tanúként hallgattavalamint beszerezte gyermekkorú születési anyakönyvi kivonatát és a megyei bíróságtól a felterjeszteni elmulasztott kiegészítő elmeorvos szakértői és elmeorvos szakértői véleményeket.

Az ítéltábla a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján az alábbiak szerint helyesbíti.

- Az 5. oldal utolsó előtti bekezdésében megállapítja, hogy a vádlott a kerítés áram alá helyezéséről tájékoztatta.
- Az 5. oldal utolsó bekezdésében pedig azt rögzíti, hogy szomszédjain kívül nem közölte mással a kerítés áram alá helyezését.

A bizonyítás eredménye és a helyesbítés által a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be. 352. § (2) bekezdése értelmében a másodfokú ítélezés alapját képezte.

A tényállás helyesbítése a másodfokú eljárásban felvett bizonyítás adatain, különösen tanúvallomásán alapult. E tanú a fellebbezési tárgyaláson megerősítette, hogy ő is értesült a vádbeli esemény előtt a vádlottól arról, hogy a kerítést áram alá helyezte. Megállapítható tehát, hogy a szomszédság előtt ismert volt fenti tény, mely azonban érdemben nem érintette a büntetőjogi felelősséget. A másodfokú bíróság a fellebbezési tárgyaláson megkísérelte a vádlott kihallgatását a már idézett eljárási hiba miatt, azonban a terhelt a másodfokú bíróság előtt is élt a hallgatás jogával. Az eljárási szabálysértés kiküszöbölése így teljes körben nem volt lehetséges, azonban a tényállás a vádlott nyomozati vallomása alapján is megalapozottnak bizonyult.

A másodfokú bíróság által folytatott bizonyítás a kisebb helyesbítés szükségességétől eltekintve alátámasztotta az első bírói ténymegállapítások megalapozott voltát.

A megyei bíróság a lényeges bizonyítékokat számba vette és azokat okszerűen, a logika szabályai szerint értékelte. A tényállás iratszerűen, az elsőfokú bíróság által törvényes bizonyíték-értékelést követően elfogadott bizonyítékokon alapszik.

A fellebbezési tárgyaláson az ügyész indítványt tett a gyermekkorú sértettet rendőrségi tanúvallomásának a bizonyítási anyagba való bevonására. A másodfokú bíróság az

indítványt elutasította, melynek a Be. 258. § (3) bekezdés f) pontjának előírása folytán az alábbi indokát adja.

A Be. 86. § (1) bekezdése szerint a tizennegyedik életévét meg nem haladott személyt csak akkor lehet tanúként kihallgatni, ha a vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható.

Jelen esetben a nyomozás során a rendőrség tanúként hallgatta ki a gyermekkorúakat. A Be. 207. § (4) bekezdés alkalmazására, azaz a gyermekek nyomozási bíró általi kihallgatására nem került sor. A sértettek még jelenleg sem töltötték be a tizennegyedik életévüket. Nyomozási bírói eljárás hiányában bírósági eljárási cselekmény nélkül a gyermekkorúak rendőrségi vallomása nem képezheti a tárgyalás anyagát. A bíróság az adott perjogi helyzetben a Be. 280. § (2) bekezdése alapján a gyermekkorú tanúkat kiküldött bíró, vagy megkeresett bíróság által, illetve a Be. 244/A. § a) pontja szerint zártcélú távközlő útján tartott tárgyaláson hallgathatta volna ki.

Erre azonban a Be. 86. § (1) bekezdésére is utalva nem volt megfelelő indok, mert a tényállás a törvényesen beszerzett bizonyítékok, különösen tanúk vallomása alapján kétséget kizáróan megállapítható volt a tények azon körében is, melyekről a gyermekek nyilatkozhattak volna. A másodfokú bíróság a kifejtettek miatt az ügyészi indítványt elutasította.

A megyei bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak. A vádlott cselekménye ugyanis valóban kimerítette a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés f) és i) pontja szerint minősülő több emberen, tizennegyedik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett emberölés büntetnének a kísérletét. A kísérlet befejezett és relatíve közeli volt, és helytálló az ölési szándék eshetőlegesnek minősítése is.

A megyei bíróság vizsgálta a megelőző jogos védelem megvalósulását és a törvénynek megfelelően, helyes indokolással vetette el a büntethetőséget kizáró ok megállapítását.

A védelmi fellebbezésre a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki.

A Btk. 2011. augusztus 9-től, tehát már az elkövetés idején is hatályos 29/A. §- a szerint nem büntethető, aki a saját, illetőleg a mások személye vagy javai elleni jogtalan támadás megelőzéséhez szükséges védelmi eszközt alkalmaz, ha az az élet kioltására nem alkalmas és annak folytán a jogtalan támadó szenved sérelmet, továbbá ha a védekező a sérelem elkerülése érdekében mindent megtett, ami tőle az adott helyzetben elvárható.

Az irányadó tényállásból megállapítható, hogy a megelőző jogos védelemnek még részben sem állnak fenn a feltételei. Elsődlegesen rá kell mutatni arra, hogy a védelmi cselekmény, azaz az árammal működő eszköz kiépítése nem volt szükséges, mivel nem igazolható olyan jogtalan támadás, mely indokolt volna ilyen jellegű védekezést. Tizennégy év alatti életkorú gyermekek játéka, esetleg csínytevése, vagy zavaró magatartása, még esetleges állagsérelem okozása sem minősíthető olyan jogellenes cselekvőségnek, mely a jogos védelem körébe vonható védekezést tenne szükségessé.

A második törvényi előfeltétel sem valósult meg, mivel a védekező eszköz egyértelműen élet kioltására alkalmas volt, amit a sértettek életveszélyes áramütéses sérülése is igazolt.

Jelen ügyben a jogtalan támadónak nem tekinthető gyermekek szenvedtek sérülést, ami szintén kizárja a jogos védelem alkalmazását, mint ahogy az a tény is, hogy a vádlott nem tett meg minden tőle elvárható cselekményt a sérelem elkerülése érdekében.

A részletezettek szerint tehát a megelőző jogos védelem egyetlen eleme sem állapítható meg, ezért az erre hivatkozó védelmi érvelés nem foghatott helyt.

A megelőző jogos védelem vizsgálatakor szükséges utalni a Debreceni Ítéltábla Bf.I.91/2011/6. számú határozatában foglaltakra is, mivel a másodfokú bíróság ezen ügyben részletekbe menően és elvi élel foglalkozott a Btk. 29/A. §-ban szabályozott büntethetőséget kizáró okkal. A hivatkozott ügyben a megelőző jogos védelem egyes elemei megvalósultak, azonban ott egy teljesen más tényállás volt az irányadó. A vádlott a jelzett ügyben ugyanis tartósan elszenvedett jogtalan támadások, lopások miatt helyezett el árammal működő védekező eszközt, de nem a külterülettel határos kerítésén, hanem saját ingatlanán belül olyan helyen, amellyel az birtokán kívül jogszerűen tartózkodó személyek nem kerülhettek érintkezésbe. Másfelől a terhelt az ügyben ténybeli tévedésben volt az eszköz élet kioltására való alkalmasságát illetően és a sérelem elkerülése érdekében is tett intézkedéseket. Jelen ügyre ezért a hivatkozott eseti döntés nem alkalmazható a tényállások eltérősége folytán.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket feltárta és azoknak kellő nyomatékot tulajdonítva a bűncselekmény tárgyi súlyához, valamint az elkövető személyi körülményeihez igazodó, a törvényi rendelkezéseknek megfelelő fő- és mellékbüntetést szabott ki.

Nem tévedett, amikor az eddig megfelelő életvezetésű, büntetlen, családos, időskorú vádlottnál a relatíve távoli kísérletre is tekintettel a büntetés kétfokú enyhítésével a törvényi alsó határt jelentő 2 évben határozta meg a szabadságvesztés tartamát. Ezen túlmenően fennálltak a Btk. 45. § (2) bekezdésében írtak alapján a törvény szerint irányadó fegyház végrehajtási fokozatnál eggyel enyhébb, börtön fokozat megállapításának feltételei is. Nem téves a Btk. 47. § (3) bekezdésére alapított döntés sem, melyben a bíróság megállapította, hogy a vádlott a szabadságvesztés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható. A terhelt személyi körülményei valóban különös méltánylást érdemelnek, az elsőfokú bíróság erre nézve is részletes indokolást adott, melyben foglaltakkal a másodfokú bíróság egyetértett.

A fellebbezési eljárásban is jól észlelhető volt a vádlott rendkívül megromlott egészségi állapota, önálló járásra képtelen volta, mely szintén az elsőfokú döntés helyességét támasztotta alá.

A büntetések eltúlzottan enyhének nem tekinthetők, lényeges súlyosításuk nem indokolt, ezért az arra irányuló ügyészi fellebbezést az ítéltábla nem találta alaposnak, de nem vezethettek eredményre az enyhítést célzó fellebbezések sem, mivel a kétfokú enyhítés alkalmazásával kiszabott szabadságvesztés a bűncselekmény tárgyi súlyára is tekintettel, túl súlyosnak nyilvánvalóan nem minősül. Próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazására a másodfokú bíróság nem talált alapot, feltételes elítélés ugyanis már nem lenne alkalmas a büntetési célok elérésére, ezért a védelmi jogorvoslat az enyhítésre irányulóan sem volt alapos.

A közügyek gyakorlásától eltiltás mellékbüntetés is megfelel az anyagi jogi szabályoknak.

Törvényesek az ítéletnek a járulékos kérdésekben hozott rendelkezései is.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 371. § (1) bekezdés alkalmazásával - helytálló indokai alapján is - helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a kirendelt védő közreműködésével felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Tiszalúc, 2012. január 16.

Dr. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke

Dr. Háger Tamás sk. . Elek Balázs sk.
előadó bíró bíró

ZÁRADÉK: A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 9.B.497/2010/29. számú ítélete a másodfokú határozat folytán a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Tiszalúc, 2012. január 16.

Dr. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke